

РЕШЕНИЕ

№ 417

гр.София , 06 януари 2014 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, Трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на осми октомври две хиляди и тринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
ЧЛЕНОВЕ: АНТОАНЕТА ДАНОВА
ЛАДА ПАУНОВА

при участието на секретаря Ил. Петкова
и в присъствието на прокурора от ВКП Искра Чобанова
като изслуша докладваното от съдия ПАУНОВА наказателно дело № 1629/2013 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по касационен протест и касационни жалби срещу въззивно решение № 96/05.07.2013 г. по внохд № 102/2013 г. по описа на Апелативен съд - Бургас, както следва:

- касационен протест от прокурор в Апелативна прокуратура – Бургас, в който се сочи касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК и се изтъкват подробно доводи, свързани с обосноваване на оплакването за явна несправедливост по смисъла на чл. 348, ал. 5, т. 1 НПК на наложеното на подс. С. наказание за извършено престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК и при определяне увеличението на основание чл. 24 НК на наложеното общо най-тежко наказание по реда на чл. 23 НК. Прави се искане на основание чл. 354, ал. 1, т. 4, вр. ал. 3, т. 1 НПК да бъде отменено решение № 96/05.07.2013 г. по внохд № 102/2013 г. по описа на Апелативен съд - Бургас, с което са намалени наказанието за престъплението по чл. 199, ал. 2 НК, общото наказание по чл. 23 НК и размера на увеличението по чл. 24 НК, постановени с присъда № 22/18.04.2013 г. по нохд № 105/2013 г. на Окръжен съд – Сливен и делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на Апелативния съд – Бургас;

- касационна жалба от гражданския ищец и частен обвинител С. И. С., чрез повереника адв. Б., в която се навежда оплакване за нарушение на материалния закон с неточно приложение на текстовете на чл. 23, чл. 24, чл. 36, чл. 54, чл. 55 и чл. 58а НК; оплакване за явна несправедливост на наложеното наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2 НК и по отношение на завишението по чл. 24 НК на определеното общо наказание; оплакване за незаконосъобразност на решението в гражданската му част поради неправилно приложение на чл. 52 ЗЗД. Прави се искане за постановяване на решение, с което да бъде увеличено наказанието, наложено на подсъдимия, до възможния предел и за увеличаване на размера на обезщетението, присъдено на гражданския ищец до претендиращия размер;

- касационна жалба лично от подс. С. П. С., с която се иска намаляване на размера на наложеното наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2 НК на десет години „лишаване от свобода” и се изразява несъгласие с приложението на чл. 24 НК.

В съдебно заседание пред касационната инстанция прокурорът от ВКП поддържа протеста на Апелативна прокуратура – Бургас, като счита жалбата на подсъдимия за неоснователна. Изразява становище за неоснователност на жалбата на гражданския ищец и частен обвинител, поради недопустимост на искането за увеличаване на наказанието и законосъобразност на решението в гражданско осъдителната част. Моли да бъде уважен протеста на Апелативна прокуратура – Бургас и делото да бъде върнато за ново разглеждане.

Повереникът на гражданския ищец и частен обвинител С. С. – адв. С., поддържа подадената касационна жалба и моли да бъде увеличен размера на наложеното на подсъдимия наказание, както и да бъде завишен размера на присъдените обезщетения до искания такъв с исковата молба.

Адв. М., назначен в качеството на служебен защитник на подс. С. моли да бъде оставен без уважение протеста на Апелативна прокуратура – Б..

В последната си дума пред касационната инстанция подс. С. С. заявява съжаление за извършеното и моли да бъде намален размера на наложеното му наказание.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и провери обжалваното решение в пределите на правомощията си по чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда № 22/18.04.2013 г. по нохд № 105/2013 г. на Сливенския окръжен съд подсъдимия С. П. С. е признат за виновен, в това че на 23.03.2011 г. в [населено място] направил опит да отнеме чужди движими вещи - сумата от 335 386 лв., 23 800 щатски долара, 13 000 евро и 885 британски лири, на обща стойност 395 730,77 лв. от владението на С. И. С., Д. Т. М., В. С. Ц., И. Т. И., В. Д. Д., М. И. В., Р. Д. Т., С. Д. А., собственост на "банка" [населено място], с намерение противозаконно да ги присвои, като употребил за това сила и заплашване, опитът за грабеж е в особено големи размери и деецът е бил въоръжен, като опитът за грабеж е придружен с опит за убийство на С. И. С. от [населено място], поради което и на основание чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК, вр. чл. 58а, ал. 1 НК го е осъдил на дванадесет години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че на 23.03.2011 г. от 15.57 часа до 22.13 часа на 23.03.2011 г. в "банка" - С., /населено място/, държал като заложник Р. Д. Т. от [населено място], чието освобождаване поставил в зависимост от изпълнението на определени условия от страна на държавата (да бъдат изтеглени намиращите се пред "банка" - С. полицейски автомобили и полицейски служители; да му бъде предоставена бронезилетка), поради което и на основание чл. 143а, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК е осъден на три години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че на 23.03.2011 г. от 15.57 часа до 03.55 часа на 24.03.2011 г. в "банка" - С., /населено място/, държал като заложник М. И. В. от [населено място], чието освобождаване поставил в зависимост от изпълнението на определени условия от страна на държавата (да бъдат изтеглени намиращите се пред "банка" - С. полицейски автомобили и полицейски служители; да разговаря с приятели), поради което и на основание чл. 143а, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК е осъден на три години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че на 23.03.2011 г. от 15.57 часа до 04.12 часа на 24.03.2011 г. в "банка" - С., /населено място/, държал като заложник И. Т. И. от [населено място], чието освобождаване поставил в зависимост от изпълнението на определени условия от страна на държавата (да бъдат изтеглени намиращите се пред "банка" [населено място] полицейски автомобили и полицейски служители; да разговаря с приятели), поради което и на основание чл. 143а, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК, е осъден на три години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че на 23.03.2011 г. от 15.57 часа до 07.10 часа на 24.03.2011 г. в "банка" - С., /населено място/, държал като заложник В. Д. Д. от [населено място], чието освобождаване поставил в зависимост от изпълнението на определени условия от страна на държавата (да бъдат изтеглени намиращите се пред "банка" [населено място] полицейски автомобили и полицейски служители; да разговаря с приятели), поради което и на основание чл. 143а, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК, е осъден на три години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че на 23.03.2011 г. от 15.57 часа до 10.18 часа на 24.03.2011 г. в "банка" - С., /населено място/, държал като заложник С. Д. А. от [населено място], чието освобождаване поставил в зависимост от изпълнението на определени условия от страна на държавата (да бъдат изтеглени намиращите се пред "банка" [населено място] полицейски автомобили и полицейски служители; да разговаря с приятели), поради което и на основание чл. 143а, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК, е осъден на три години лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за невинен в това, че от неустановена дата придобил по какъвто и да е начин и до 24.03.2011 г. в [населено място], държал без надлежно разрешително боеприпаси - 16 бр. патрони, калибър 7,62 x 52R, 4 бр. патрони, калибър 5,45 x 39,5 и 1 бр. патрон калибър 7,65 x 17 и е оправдан по обвинението по чл. 339, ал. 1 НК.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че от неустановена дата придобил по какъвто и да е начин и до 24.03.2011 г. в [населено място] държал без надлежно разрешително боеприпаси - 37 бр. патрони калибър 9 x 18 и 42 бр. патрони, калибър 7,62 x 39, поради което и на основание чл. 339, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК е осъден на една година и четири месеца лишаване от свобода.

Подсъдимият С. П. С. е признат за виновен в това, че за времето от 23.03.2011 г. до 24.03.2011 г. в [населено място] при условията на продължавано престъпление противозаконно унищожил чужди движими вещи (4 бр. стъклопакети с размери 115 x 230 см; 1 бр. стъклопакет с размери 50 x 230 см; 1 бр. стъклопакет с размери 70 x 180 см; вертикален делител с дължина 240 см от П. дограма; 2 бр. стъкла, плоски 4 мм с размери 160 x 45 см; 2 бр. монитори за компютър "D.", 17 инча; 1 бр. монитор за компютър "HP" 19 инча; 2 бр. охранителни камери за видеонаблюдение тип "бокс" черно-бели и 1 бр. охранителна камера за видеонаблюдение тип "куполна", цветна, всички на обща стойност 1 110,35 лв., собственост на "банка" [населено място], и предно панорамно стъкло на стойност 217,80 лв. на лек автомобил "марка" с рег. № , собственост на "фирма" [населено място], представлявано от А. Е. А. от [населено място], поради което и на основание чл. 216, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 58а, ал. 1 НК е осъден на осем месеца лишаване от свобода.

На основание чл. 23, ал. 1 НК на подсъдимия С. П. С. е определено едно общо наказание, а именно най-тежкото от наложените му с присъдата наказания - дванадесет години лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален „строг“ режим в затвор/затворническо общежитие от закрит тип.

На основание чл. 24 НК така определеното на подсъдимия С. П. С. общо наказание дванадесет години лишаване от свобода е увеличено с три години лишаване от свобода. Постановено е определеното общо по реда на чл. 23, ал. 1 НК и завишено по реда на чл. 24 НК наказание в размер на петнадесет години лишаване от свобода, подсъдимият да изтърпи при първоначален „строг“ режим в затвор/затворническо общежитие от закрит тип.

На основание чл. 59, ал. 1 НК е приспаданото от така определеното по отношение на подсъдимия С. наказание „лишаване от свобода” времето, през което спрямо него е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража” до привеждане в изпълнение на присъдата.

Подсъдимият С. П. С. е осъден да заплати на С. И. С. от [населено място] сумата от 160 000 лв. /сто и шестдесет хиляди лева/, представляваща обезщетение за причинени в резултат на престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 2 и т. 3, вр. с чл. 198, ал. 1 и чл. 18, ал. 1 НК неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 23.03.2011 г. до окончателното изплащане на присъдената сума, като предявеният граждански иск в останалата му част до пълния размер на претенцията от 500 000 лв., е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Съдът се е произнесъл по веществените доказателства и е възложил в тежест на подсъдимия направените по делото разноси.

С решение № 96/05.07.2013 г. по внохд № 102/2013 г. по описа на Апелативен съд – Бургас присъда № 22/18.04.2013 г. по нохд № 105/2013 г. по описа на Сливенския ОС е изменена, като е намалено наложеното наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2, пр. 2 и т. 3, вр. с чл. 198, ал. 1 и чл. 18, ал. 1 НК, вр. чл. 58а, ал. 1 НК от дванадесет на единадесет години „лишаване от свобода”. Присъдата е изменена и в частта досежно приложението на чл. 23, ал. 1 НК, като е намалено наложеното общо наказание от дванадесет на единадесет години „лишаване от свобода”. Присъдата е изменена и досежно приложението на чл. 24 НК, като е намалено увеличението на наказанието „лишаване от свобода” от три на две години, като общото за изтърпяване наказание е намалено от петнадесет на тринадесет години „лишаване от свобода”. Присъдата е потвърдена в останалата ѝ част.

Подадените срещу въззивното решение касационен протест и касационни жалби от подсъдимия С. и от гражданския ищец и частен обвинител са процесуално допустими, като подадени в законния срок, от страни в процеса, имащи право да атакуват съдебния акт, подлежащ на основание чл. 346, т. 1 НПК на касационна проверка.

Посочените в протеста и в двете жалби касационни основания и направените във връзка с това искания определят пределите на касационната проверка. Релевираното оплакване е за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2 НК, съответно – определеното общо наказание по реда на чл. 23, ал. 1 НК и приложението на института на чл. 24 НК. Обжалвалите страни претендират явна несправедливост на наказанието по чл. 199, ал. 2 НК и неправилно приложение на свързаната с определяне на общо наказание при съвкупност разпоредба на чл. 24 НК, изискваща преценка на основанията за увеличаване на определеното общо наказание, излагайки различни доводи (в зависимост от процесуалната си позиция), за неправилна преценка на обстоятелствата, влияещи върху отговорността на подс. С. за посоченото престъпление, респективно – за неправилно прилагане на института на чл. 24 НК, като в касационната жалба на частния обвинител се претендира и нарушение на материалния закон, оплакване, конкретизирано във връзка с нарушение на разпоредбите, регламентиращи определяне на наказанието за извършеното престъпление в хипотезата на съкратено съдебно следствие с признание на фактите и определяне на общо наказание за престъпленията в съвкупността и основанията за неговото увеличаване. Посочените касационни основания от протестиралата и обжалвалите страни определят предмета на касационната проверка само до правилното приложение на материалния закон във връзка с определяне на наказанието за престъпление по чл. 199, ал. 2 НК и свързаната с това явна несправедливост на наложеното за това престъпление наказание и на увеличаването на размера на определеното общо наказание по реда на чл. 24 НК.

По-нататък, доколкото се касае до искане от държавното и от частното обвинение за утежняване на положението на подсъдимия, следва да се съобрази принципната забрана за *reformatio in peus*. Действието на тази забрана е било отчетено от решаващите съдебни инстанции. Постановената първоинстанционна присъда № 27/25.10.2011 г. по нохд № 486/2011 г. по описа на ОС Сливен при съответна жалба от частния обвинител С. е била изменена с въззивно решение № 35/06.03.2012 г. по внохд № 17/2012 г., като е увеличен размера на наложеното на подс. С. наказание за престъплението по чл. 199, ал.2 НК от единадесет години на дванадесет години и осем месеца „лишаване от свобода”, размерът на определеното на основание чл. 23, ал. 1 НК общо наказание е бил определен на дванадесет години и осем месеца „лишаване от свобода” и размерът на завишеното с три години и шест месеца наказание на основание чл. 24 НК е бил определен на шестнадесет години и осем месеца „лишаване от свобода”. Постановеното решение е било атакувано, освен от подсъдимия, от частния обвинител и граждански ищец С., като жалбата от последния не съдържа искане за увеличаване на наказанието, а само претенция за увеличаване на размера на присъденото обезщетение. С Решение № 347/19.11.2012 г. на ВКС, I Н.О., посоченото въззивно решение е било отменено, освен в частта, с която е потвърдено оправдаването на подс. С. за довършено престъпление по чл. 199, ал. 2 т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд. При новото разглеждане, с решение № 3/07.02.2013 г. по внохд № 250/2012 г. по описа на Бургаски апелативен съд, присъда № 27/25.10.2011 г. по нохд № 486/2011 г. по описа на ОС Сливен е била отменена, освен в частта, с която подс. С. е оправдан за довършено престъпление по чл. 199, ал. 2 т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК и делото е върнато за ново разглеждане на досъдебното производство за отстраняване на съществени нарушения на процесуалните правила. Прокурорът е внесъл обвинителен акт срещу С. за същите престъпления, за които е бил внесен и първият обвинителен акт в ОС Сливен. Не са извършвани процесуално следствени действия на досъдебното производство след връщане на делото, не е налице ново привличане на обвиняемия за друго, по-тежко престъпление.

Предвид посоченото процесуално развитие на производството, при настоящето разглеждане на делото е налице забраната за влошаване на положението на подсъдимия, която поставя лимит на размера на наказанието за престъплението по чл. 199, ал. 2 НК, съответно – за прилагане на института на чл. 24 НК само до размера на постановеното увеличение на общото наказание с цитираното отменено въззивно решение, определеното общо наказание по чл. 23 НК и увеличеното по реда на чл. 24 НК наказание. Според настоящия състав, независимо от връщането на делото на досъдебното производство, забраната за *reformatio in reus* е приложима, доколкото не е проведено допълнително разследване, при което да са установени нови фактически обстоятелства, спрямо С. не са повдигнати обвинения за по-тежки престъпления. Забраната за влошаване на положението на подсъдимия би била неприложима ако след разследване на досъдебното производство се открият обстоятелства за по-тежко престъпление и бъде предявено обвинение за по-тежко престъпление (в тази насока – Решение № 469/77 г. на I Н.О., Решение № 637/80 г. на I Н.О.). Забраната на подсъдимия да се наложи по-тежко по вид и размер наказание от това, което е било наложено при първоначалното разглеждане на делото с въззивното решение, в случая ограничава решаващите съдилища, защото, макар да е изготвен нов обвинителен акт, този обвинителен акт е за първоначално предявените престъпления, а не за по-тежки.

По касационния протест на прокурора от Бургаска окръжна прокуратура:
Доводите, изложени в протеста, настоящият състав намира за основателни.

Производството пред първоинстанционния съд е протекло по реда на съкратено съдебно следствие с признание на фактите по обвинението – по чл. 371, т. 2 НПК, което е обусловило приложение на процедурата по чл. 373, ал. 2 НПК във връзка с материално правната норма на чл. 58а НК. Касационната проверка е ограничена по отношение спазването на материално правните норми за определяне на наказанието и изискването за справедливост по отношение на наказанието, наложено на подс. С. за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК. Обосновано и законосъобразно двете съдебни инстанции са извършили преценката, че не се установяват обстоятелства, обосноваващи приложението на нормата на чл. 58а, ал. 4 НК за определяне на наказанието при условията на чл. 55 НК. Освен това, поради разгледаното по-горе действие на забраната за влошаване на положението на подсъдимия, съдебните инстанции не са имали основание да обсъждат подходящото по вид наказание от предвидените в санкционната част на специалната норма на чл. 199, ал. 2 НК и да преминат към индивидуализация на наказанието по реда на чл. 58а, ал. 2 и ал. 3 НК. Така че дейността на решаващите съдебни инстанции се е ограничила до индивидуализация на наказанието, което следва да бъде наложено на подс. С. за посоченото престъпление с прилагане на общите правила по чл. 54 НК и чл. 36 НК и намаляване на определеното наказание с една трета на основание чл. 58а, ал. 1 НК.

Първостепенният съд, за да определи като подходящо по размер наказание лишаване от свобода за срок от осемнадесет години, е извършил обоснована преценка на обстоятелствата, визирани в нормата на чл. 54 НК и е приел, че наказанието на подсъдимия за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК следва да се наложи при превес на отегчаващите отговорността обстоятелства, над средния предвиден в закона размер и е редуцирал така определеното наказание с една трета. Въззивната инстанция, като втора първа инстанция има правомощието, включително при съкратено съдебно следствие с признание на фактите, да събира доказателства в кръга на тези, влияещи върху индивидуализацията на наказанието, както и да направи собствени изводи за съотношението между смекчаващите и отегчаващите вината на подсъдимия обстоятелства, относими към определяне на справедливо наказание. Бургаският апелативен съд, като е проверил атакуваната пред него първоинстанционна присъда, е приел като правилно и обосновано установени от решаващия състав на Окръжния съд смекчаващите и отегчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства. Освен това, извършвайки собствена преценка, е констатирал наличие на допълнителни смекчаващи обстоятелства, които са обосנוвали краен извод за лек превес на смекчаващите отговорността обстоятелства и определяне на наказание на подс. С. за посоченото престъпление под средния предвиден в закона размер – шестнадесет години и шест месеца „лишаване от свобода”. Изводите на въззивната инстанция, обосновали изменение на първоинстанционната присъда с намаляване на наложеното на подсъдимия наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, не съответстват на данните по делото за тежестта на извършеното престъпление и на правилата за преценка на обстоятелствата, влияещи върху отговорността на подсъдимия. С изменителното решение на Бургаски апелативен съд са нарушени нормите за индивидуализация на наказанието по чл. 54 НК и за съответствие на наказанието с целите по чл. 36 НК, което е довело до явна несправедливост на наказанието, наложено на подс. С. за посоченото престъпление, като неоснователно занижено. Индивидуализацията на наказанието при лек превес на смекчаващите отговорността обстоятелства е извършена от въззивния съд в несъответствие с установените по делото данни, обосноваващи превес на отегчаващите обстоятелства. Въззивният съд се е съгласил с изводите на първата инстанция за преценка за изключително завишена степен на обществена опасност на деянието, както предвид реализирането на няколко квалифициращи обстоятелства, така и предвид конкретната специфика на извършването му. Възприел е също, че независимо, че деянието е спряло във фазата на опита, с оглед на начина на извършването му, използваните средства, причините да остане недовършено, това не се отразява като аргументиращо преценка за пониска степен на обществена опасност на извършеното. Отчел е като

отегчаващи отговорността обстоятелства и подробно мотивираните от първия съд фактически данни за предварителна обмислена подготовка за извършване на престъплението, проявена агресивност и упоритост при реализирането му. По-нататък, като е приел, че правилно от първостепенния съд са отчетени като смекчаващи отговорността обстоятелства във връзка с личността на подс. С. – чисто съдебно минало, липса на противообществени прояви и процесуално поведение, спомогнало разкриване на обективната истина (извън признанието на фактите по чл. 371, т. 2 НПК), изразеното съжаление за извършеното, въззивният съд е извел допълнителни смекчаващи обстоятелства. Възприемането на тези обстоятелства обаче не намира опора в данните по делото. Така, „младата възраст” на подсъдимия не може да бъде възприемана като смекчаващо обстоятелство. Такова би било само ако същата е близка до непълнолетието, характеризиращо се с недостатъчна зрялост на индивида. По отношение на възприетото „затруднено материално и семейно положение” на подсъдимия, то действително е от кръга на подбудите за извършване на деянието и подлежи на преценка в кръга на обстоятелствата по чл. 54 НК, но в случая данните по делото не сочат на сериозно отклонение в социалния статус на подс. С.. Липсата на грубо и нечовешко отношение спрямо служителите в банката, предоставянето на телефонен контакт с близките и доставянето на храна, не могат да бъдат отнесени към смекчаващите вината обстоятелства по отношение на деянието по чл. 199, ал. 2 НК. Това поведение на подсъдимия, ако изобщо би могло да се обоснове извод за по-хуманно отношение в рамките на тежкото престъпно посегателство, би могло да бъде относимо към престъпленията по чл. 143а, ал. 1 НК.

Изложеното сочи на извод, че при изменението на атакуваната присъда от въззивната инстанция с намаляване на наказанието за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, тази инстанция е извършила неправилна преценка на обстоятелствата от кръга на визираните в чл. 54 НК, като е включила в оценката си обстоятелства, които нямат характер на смекчаващи и е стигнала до ненамиращо основание в данните по делото извод за лек превес на смекчаващите обстоятелства.

Освен това, определянето на размера на наказанието за извършеното престъпление не е резултат от механично отчитане на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, а изисква преценката на тези обстоятелства в тяхната взаимна връзка, позволяваща действителното установяване на конкретната тежест на извършеното престъпление и на конкретната степен на обществена опасност на дееца, така че да се удовлетвори постигането на целите по чл. 36 НК. В тази насока, са подценени фактическите данни за изключително високата степен на обществена опасност на конкретното деяние предвид извършената предварителна подготовка, начина и продължителността на извършването му, причините да не бъде довършено, които обстоятелства сочат на съществена степен на засягане на правно защитения обект.

В този смисъл касационната инстанция счита, че като е изменила присъдата и е намалила наказанието за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, въззивната инстанция е допуснала явна несправедливост на наказанието по смисъла на чл. 348, ал. 5, т. 1, вр. ал. 1, т. 3 НПК. Явна несправедливост има когато несъответствието на наложеното наказание и степента на обществена опасност на деянието и на дееца е толкова ясно и очевидно, че се налага увеличаване на наказанието, какъвто е настоящият случай.

По-нататък, касационната инстанция преценява като основателни доводите в протеста за това, че като е постановила увеличаване на основание чл. 24 НК на общото наказание, определено на подс. С., само с две години, апелативната инстанция е проявила ненужна и необоснована снизходителност.

С първоинстанционната присъда е постановено на основание чл. 24 НК увеличаване на определеното на подс. С. общо наказание дванадесет години „лишаване от свобода” с три години „лишаване от свобода”. В тази част присъдата е изменена с въззивното решение, като увеличението по реда на чл. 24 НК е намалено от три на две години „лишаване от свобода”. Намаляването на размера на увеличението на общото наказание, определено на основание чл. 23, ал. 1 НК за престъпленията в съвкупност, не намира основание в данните по делото. Решаването на въпроса за увеличаване на определеното общо наказание и на конкретния размер на увеличаването, се определя от общите принципи на определяне на наказанието по чл. 54 НК и чл. 36 НК и се извършва въз основа на преценката за това, дали определеното общо наказание е несправедливо и несъответно на съвкупността от престъпни деяния и дали с това наказание могат да се постигнат целите на наказателната репресия (в този смисъл Решение № 50/93 г. на I Н.О.). За да приеме, че размерът на увеличението е завишен и явно несправедлив, съставът на апелативния съд е отчетел ниската степен на обществена опасност на дееца, предвид чистото му съдебно минало и липсата на други противоправни прояви, което е мотивирало извод за възможност за постигане на целите на специалната превенция и с по-малък размер на увеличението. Действително, съществено значение в преценката по чл. 24 НК има тази за обществената опасност на дееца и прогнозата за неговото превъзпитание и постигане спрямо него на целите на наказанието. При все това обаче, при приложението на чл. 24 НК следва да се прецени и цялостната престъпна дейност на подсъдимия, обществената опасност на деянията, включени в съвкупността. Именно преценката на тези обстоятелства е подценена от въззивната инстанция. В тази насока, не са били отчетени обстоятелствата, съобразени от първоинстанционния съд – че се касае до осем престъпления, включени в съвкупността, че тези престъпления са с различен обект на посегателство, че съществено го засягат, че в съвкупността се включват престъпления срещу личността на пет лица. Именно преценката на цялостната престъпна дейност – на деянията, за които е определено общо наказание по реда на чл. 23, ал. 1 НК, съобразявайки и изводите за степента на обществена опасност на дееца, сочи на явна несправедливост на изменения от въззивната инстанция размер на увеличението на общото наказание по реда на чл. 24 НК.

По касационната жалба на гражданския ищец и частен обвинител С. С.:

Доколкото се поддържат оплаквания за нарушение на материално правните норми за определяне на наказанието и доводи за неговата явна несправедливост, тези доводи са еднопосочни със заявената позиция на държавното обвинение в касационния протест. По изложените вече съображения касационната инстанция ги намира за основателни и не следва да преповтаря съображенията си. Искането, направено в жалбата, за увеличение от настоящата инстанция на размера на наложеното на подс. С. наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК до максимално възможния предел, е недопустимо, доколкото касационната инстанция не може да утежнява положението на подсъдимия и когато се налага увеличаване на наказанието, правомощието ѝ по чл. 354, ал. 3, т. 1 НПК е да отмени атакувания акт и да върне делото за ново разглеждане, за реализирането на което правомощие са налице основания в случая.

Направените оплаквания за незаконосъобразност на решението в гражданско осъдителната част, черпени от довод за несправедливост по смисъла на чл. 52 ЗЗД на размера на присъденото на граждански ищец обезщетение за претърпени неимуществени вреди, касационната инстанция намира за неоснователни. Правилно от инстанциите по фактите са отчетени критериите за справедливост на обезщетението за претърпените от С. неимуществени вреди, съобразно изискването на чл. 52 ЗЗД. Съобразени са вида и характера на причинените му телесни увреждания в резултат от деянието, претърпените медицински интервенции, които обстоятелства са относими към търпените от С. болки и страдания, взети са предвид прогнозата за здравословното му състояние и невъзможността за окончателно възстановяване на увредените органи. Претенцията за увеличаване на размера на обезщетението за претърпени от пострадалия С. неимуществени вреди в резултат на престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК е била разгледана от въззивния съд, като този съд правилно е мотивирал отказа си да уважи въззивната жалба и не е констатирал нарушение на принципа за справедливост по чл. 52 ЗЗД. В мотивите на въззивното решение е даден отговор на възраженията за несправедливост на присъденото обезщетение, като са отчетени и оценени всички относими обстоятелства. Пред касационната инстанция в подкрепа на оплакването се сочи обстоятелството, че моралните вреди на пострадалия С. сумарно се измерват с обстоятелството, че той „живее чужд живот в чуждо тяло”. Наведеното съображение включва на практика всички болки и страдания, претърпени от пострадалия в резултат на констатираните телесни увреждания настъпилите усложнения, наложилите се медицински интервенции, негативната прогноза за окончателно възстановяване на увредените органи, които обстоятелства като тежест, а и в тяхната съвкупност са отчетени от въззивния съд при потвърждаване на първоинстанционната присъда по отношение на размера на присъденото обезщетение на С. за търпени от него неимуществени вреди. Размерът на обезщетението съответства на критериите за справедливост, залегнали в разпоредбата на чл. 52 ЗЗД и преценени чрез обективното проявление. В този смисъл доводите за нарушение на закона при решаване на въпроса за гражданската отговорност са неоснователни, както е и неоснователно искането в жалбата да бъде увеличен размера на присъденото обезщетение.

По жалбата от подсъдимия С. С.:

Касационната инстанция намира жалбата за неоснователна.

В жалбата декларативно се иска намаляване на размера на наложеното му наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, след редуцията с една трета на десет години лишаване от свобода и се възразява, също без да се посочат конкретни доводи, срещу приложението на чл. 24 НК.

С оглед изложеното по отношение на явната несправедливост на наложеното на подс. С. наказание за престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, като необосновано занижено, за положителното установяване на предпоставките за увеличаване на определеното общо наказание на основание чл. 24 НК и за занижен размер на увеличението, оплакването на подсъдимия за завишеност на наказанието и за неоснователно приложение на чл. 24 НК и свързаните с него искания, не могат да бъдат възприети като основателни и следва да бъдат оставени без уважение.

Предвид изложените съображения за това, че намалявайки размера на наложеното наказание на подс. С. за престъпление по чл. 199, ал. 2 т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК и намалявайки увеличението по чл. 24 НК на общото наказание за престъпленията, извършени в съвкупност, въззивната инстанция е допуснала явна несправедливост на наказанието и доколкото ВКС няма правомощие да утежнява положението на подсъдимия, се налага отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд за нова преценка на обстоятелствата, относими към определяне на размера на наказанието на подс. С. за престъплението по чл. 199, ал. 2 т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК и на размера на увеличаването на общото наказание по реда на чл. 24 НК. Независимо, че основанието за отмяна и връщане е само явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание за посоченото престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, понеже въззивното решение съставлява единен съдебен акт по отношение на това деяние, решението подлежи на отмяна в частта, с която е изменена присъдата с намаляване на размера на наказанието и е потвърдена същата по отношение на престъплението по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК, както и в частта относно приложението на чл. 23 НК и чл. 24 НК. В останалата част въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 3, т. 1 НПК и чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, Трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯВА въззивно решение № 96 от 05.07.2013 г. по внохд № 102/2013 г. на Бургаски апелативен съд в ЧАСТТА, с която е потвърдена присъда № 22 от 18.04.2013 г. по нохд № 105/2013 г. на Сливенски окръжен съд, с която подс. С. П. С. е признат за виновен и осъден за престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2 и т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК и в ЧАСТТА, с която е изменена същата присъда, като е намален размера на наложеното наказание за това престъпление.

ОТМЕНЯВА въззивното решение и в ЧАСТТА относно приложението на чл. 23, ал. 1 НК и чл. 24 НК.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане САМО в отменените му части от друг състав на въззивната инстанция.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 96 от 05.07.2013 г. по внохд № 102/2013 г. на Бургаски апелативен съд в останалата му част.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.